Biodiversiteitsbeleid in Borger-Odoorn

Deel 1: Conclusies en aanbevelingen

Borger-Odoorn, mei 2023

Rekenkamercommissie gemeente Borger-Odoorn

Samenstelling:
Y. van Slooten (voorzitter)
R. Kuipers
B. Brink
H. Dijkman

Contact:
M. Willems (secretaris)
Postbus 3
7875 ZG Exloo
T 0591-535443
E rekenkamercommissie@borger-odoorn.nl

1 Inhoud

2 INLEIDING 4
2.1 Aanleiding en context 4
2.2 Doelstelling 4
2.3 De onderzoeksvraag 4
3 LEESWIJZER 5
4 VERANTWOORDING 6
4.1 Selectie onderwerp en onderzoeksbureaus 6
4.2 De normenkaders en onderzoekmethodiek 6
4.3 Begrenzing van het onderzoek 6
5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES 7
5.1 Samenvatting 7
5.2 Conclusies 9
6 AANBEVELINGEN 10
7 REACTIE COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS 11
8 SLOT 13

2 INLEIDING

2.1 Aanleiding en context

Biodiversiteit is een onderwerp dat in ontwikkeling is en gedurende de jaren meer invulling krijgt. In opdracht van de rekenkamers van Borger-Odoorn en Noordenveld is er door studenten van de Thorbecke Academie/NHL een vergelijkend onderzoek gedaan naar het biodiversiteitsbeleid van beide gemeenten. Deze notitie richt zich voornamelijk op het beleid van Borger-Odoorn.

2.2 Doelstelling

Met dit onderzoek wil de rekenkamercommissie de gemeenteraad helpen met zijn controlerende taak. Wij willen dit doen door de raad inzicht te bieden in enerzijds de manier waarop de gemeentelijke organisatie invulling heeft gegeven aan het behoud en versterken van de biodiversiteit.

Met deze kennis en inzicht zijn de raadsleden beter in staat om vragen en eventuele wensen vanuit de lokale samenleving op een adequate manier te beantwoorden.

2.3 De onderzoeksvraag

De centrale vraag in dit onderzoek luidt:

Wat is het biodiversiteitsbeleid van de gemeente Borger-Odoorn en Noordenveld, hoe wordt dit in de praktijk gebracht en wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen beide gemeenten?

Deze hoofdvraag wordt beantwoord door middel van een aantal deelvragen, namelijk:

- Wat is het biodiversiteitsbeleid van de gemeente Borger-Odoorn en Noordenveld?
- Hoe wordt dit in de praktijk gebracht?
- Het laatste deel van de hoofdvraag is wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen beide gemeenten?

3 LEESWIJZER

Het eindrapport bestaat uit twee delen. Het eerste deel, het deel dat u nu onder ogen heeft, de nota van conclusies en aanbevelingen, is het bestuurlijke rapport. Hierin staan de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek, evenals de aanbevelingen die de rekenkamercommissie heeft geformuleerd. In dit rapport is de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders opgenomen, alsmede een naschrift van de rekenkamercommissie.

Het rapport bevinding vormt de basis voor de conclusies en aanbevelingen.

4 VERANTWOORDING

4.1 Selectie onderwerp en onderzoeksbureaus

De rekenkamer beschouwt het als haar maatschappelijke taak om toekomstige ambtenaren een podium te bieden om hun onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Dit kan door middel van stage, maar door hen in het kader van hun studie een onderzoeksopdracht te verstrekken. De studenten bestuurskunde van de Thorbecke Academie/NHL Stenden hebben na oriënterende gesprekken met de rekenkamercommissie zelf het onderwerp van onderzoek gekozen. Hun motivatie voor biodiversiteit ontleenden zij voor een belangrijk deel aan persoonlijke betrokkenheid op het thema.

4.2 De normenkaders en onderzoekmethodiek

Het theoretisch kader (normenkader) dat de studenten hebben gebruikt is tot stand gekomen door literatuuronderzoek. Voor een uitleg verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van het hoofdrapport. De gekozen onderzoeksmethodiek staat in hoofdstuk 2. Het onderzoek is vanaf de start tot het eindrapport begeleid door een docent van de opleiding en goedgekeurd door de examencommissie.

4.3 Begrenzing van het onderzoek

Bij het beoordelen van het hoofdrapport dient u rekening te houden met het feit dat het onderzoek voor een belangrijk deel bestond uit het beoordelen van de beschikbare documenten en het houden van interviews met betrokken beleidsambtenaren.

5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Samenvatting

Het beleid in de praktijk gemeente Borger-Odoorn
Net zoals gemeente Noordenveld, geeft ook gemeente Borger-Odoorn jaarlijks geld uit om de biodiversiteit te verhogen. Er wordt € 30.000.- uitgegeven aan het inzaaien van wilde bloemen langs akkers. Behalve deze investering neemt gemeente Borger-Odoorn ook verschillende maatregelen voor het verhogen van de biodiversiteit. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij het aanleggen van wegen, de verwerking van afvalwater en worden de onderhoudswerkzaamheden aan het groen op een ecologische en duurzame manier uitgevoerd. Ook verwijderen zij op een milieuvriendelijke manier onkruid zonder gif (Borger-Odoorn, 2011). Het planten van struiken onder eikenbomen is nog een goed voorbeeld, hierdoor krijgen eikenprocessie-rupsen minder kans om zich te verspreiden. Borger-Odoorn houdt rekening met biodiversiteit bij haar lopende projecten. In 2019 startte het meerjarig project: 3Bees. Dit staat voor Borger-Odoorn Bevordert Biodiversiteit.

De studenten hebben per onderwerp een analyse gemaakt en daar een waardeoordeel aan gegeven. Deze ziet er schematisch als volgt uit:

Onderwerp	***Soort***	***Elementen***	***Gemeente Borger-Odoorn***
Behoud van soorten en populaties versterken	Vogels	Versterken leefgebied van soorten gekoppeld aan specifiek landschap als erfvogels, weidevogels, heidevogels.	Waardeoordeel: 2 Expliciet beleid
	Amfibieën en reptielen	Versterken leefgebied	Waardeoordeel: 2 Expliciet beleid
	Zoogdieren	Herstel van het cultuurlandschap	Waardeoordeel: 0 Geen beleid
Biodiversiteit in bos- en natuurgebieden	Herstel achteruitgang kwaliteit bosgebied	Kwaliteit bosgebied	Waardeoordeel: 2 Expliciet beleid
	Tegengaan verstoring en verfrommeling ect.	Toezicht en handhaving	Waardeoordeel: 2 Expliciet beleid
	Uitvoeren PAS maatregelen	Maatregelen	Waardeoordeel: 0 Geen beleid
	Monitoring	Monitoring bos- en natuurgebieden	Waardeoordeel: 2 Expliciet beleid

Biodiversiteit in het buitengebied	Akker- en rivierranden	Beheer rondom Akker- en rivierranden	Waardeoordeel: 2 Expliciet beleid
Biodiversiteit in bebouwd gebied	Groene bedrijventerreinen	Biodiversiteit op groene bedrijventerreinen versterken	Waardeoordeel: 0 Geen beleid
	Operatie Steenbreek	Minder verharding, meer groen in kernen	Waardeoordeel: 0 Geen beleid
	Bestrijden invasieve soorten	Tegengaan van biodiversiteitbedreigende soorten (o.a. de Eikenprocessierups)	Waardeoordeel: 1 Impliciet beleid
Biodiversiteit samen met anderen	Participatie	Stakeholders betrekken bij biodiversiteit	Waardeoordeel: 1 Impliciet beleid

Punten	Waardeoordeel
Geen beleid	0
Impliciet beleid	1
Expliciet beleid	2
Impliciet en expliciet beleid	2

Tabel 7: Legenda waardeoordeel

Wanneer Borger-Odoorn geen beleid heeft op deze elementen, krijgt ze een oordeel van 0 (rood). Wanneer de gemeente alleen impliciet beleid heeft, krijgt ze een oordeel van 1 (oranje). Wanneer de gemeente alleen expliciet beleid (geel) heeft of zowel impliciet als expliciet beleid (groen) heeft, krijgt ze een waardeoordeel van 2.

In het hoofdrapport kunt u een vergelijkingen vinden tussen de gemeenten Borger-Odoorn en Noordenveld.

5.2 Conclusies

Hoewel Borger-Odoorn bij haar beleid rekening probeert te houden met biodiversiteit heeft het op een beperkt aantal onderdelen van impliciet en expliciet beleid een voldoende. Op het merendeel van het biodiversiteits-beleid is echter nog een ruime inhaalslag mogelijk. Daarnaast kan worden vastgesteld dat de inzet van burgers en belanghebbende organisaties niet of onvoldoende in beleid is vastgelegd. Hier liggen nog kansen om biodiversiteit met de samenleving van Borger-Odoorn verder te versterken.
Tussen de gemeenten Borger-Odoorn en Noordenveld zijn de verschillen niet heel groot. Ondanks dat kunnen de gemeenten van elkaar leren in de aanpak. Zie daarvoor hoofdstuk 4 van het hoofdrapport.

6 AANBEVELINGEN

De rekenkamercommissie komt op basis van de bevindingen en de conclusies van het onderzoeksrapport tot de volgende aanbevelingen:

Aanbeveling 1:
Bepaal als raad welk deel van het biodiversiteitsbeleid uit de matrix naar een hoger niveau (waardeoordeel) gebracht moet worden;

Aanbeveling 2:
Leg vast hoe het college de stakeholders (burgers en belanghebbende organisaties) daarin wil laten participeren.

7 REACTIE COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

Rekenkamercommissie Borger-Odoorn
T.a.v. de heer Y. van Slooten
Postbus 3
7875 ZG EXLOO

Ons kenmerk
26607-2023
Behandeld door
H. Klaassens
Doorkiesnummer
14 0591
Bijlage: geen

Datum
5 april 2023
Onderwerp
Bestuurlijke reactie op rapport Biodiversiteit

Geachte heer Van Slooten,

Op 2 maart 2023 ontvingen wij het onderzoeksrapport Biodiversiteit en de daarop door de Rekenkamercommissie Borger-Odoorn gebaseerde bestuurlijke nota met conclusies en aanbevelingen met het verzoek om een bestuurlijke reactie te geven binnen een termijn van vier weken. Met deze brief geven wij invulling aan uw verzoek. Gezien de grote maatschappelijke opgaven die thans de volle aandacht vragen van het college is de gestelde termijn helaas niet haalbaar is gebleken.

Wij danken u hartelijk voor de toezending van het onderzoeksrapport Biodiversiteit waarin inzicht wordt gegeven in de manier waarop door de gemeenten Borger-Odoorn en Noordenveld invulling is gegeven aan het behoud en versterken van de biodiversiteit en de aanbevelingen op basis van de conclusies uit dit onderzoek van uw Rekenkamer aan de raad van Borger-Odoorn. We hebben hier met grote belangstelling kennis van genomen en zijn de betrokken studenten van NHL Stenden Hogeschool Leeuwarden erkentelijk voor de door hen geleverde inspanningen.

Reactie op de conclusies en aanbevelingen
De scores uit de analyse voor Borger-Odoorn laten zien dat op een groot aantal onderdelen sprake is van impliciet en/of expliciet beleid waaraan een positief waardeoordeel is toegekend. Hieruit concluderen wij dat er al op verschillende manieren beleidsmatig invulling wordt gegeven aan de opgave met betrekking tot behoud en versterking van de biodiversiteit, maar ook dat er nog ruimte is om op onderdelen een 'tandje' bij te zetten als het gaat om deze belangrijke maatschappelijke opgave. Wij gaan hierover graag met de raad in gesprek.

In het bestuursprogramma 2022-2026 hebben wij aangegeven aan de slag te gaan met het uitwerken van een integrale duurzaamheidsagenda inclusief uitvoeringsplan, waarin ook het thema natuur en biodiversiteit een plaats zal krijgen. Beoogd wordt om deze duurzaamheidsagenda in 2023 aan te bieden aan de gemeenteraad.

Daarnaast wordt momenteel hard gewerkt aan nieuw groenbeleid. Hierin geven we de opgave rondom het behoud en versterken van de biodiversiteit een prominentere plaats en zetten we in op het 'tandje extra'. Graag onderstrepen we daarbij het belang van participatie van stakeholders zoals geuit in uw

aanbevelingen. Bij het uitwerken van het nieuwe groenbeleid betrekken wij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zo hebben we samenwerkdagen georganiseerd en zijn er door inwoners ongeveer 300 enquêtes ingevuld. We willen ook in de toekomst blijven werken op basis van participatie om het beleid zo goed mogelijk uit te voeren.

Wij zien de behandeling van uw rapport in de raad met belangstelling tegemoet. Uitkomsten nemen wij vanzelfsprekend mee in onze uitvoeringspraktijk.

Tot slot bedanken wij de studenten en wensen hen veel succes met hun loopbaan.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,

de loco-gemeentesecretaris,	de burgemeester,
	
L.E. Helder-Klamer	mr. J. Seton

8 SLOT

De rekenkamercommissie wil met dit onderzoek een bijdrage in stimulerende en prikkelende zin leveren aan de kwaliteit van het gemeentebestuur van Borger-Odoorn, in het bijzonder de kaderstellende en controlerende taken van de gemeenteraad.

De rekenkamercommissie dankt de betrokken student-onderzoekers, ambtenaren, wethouder en geïnterviewde partners in het werkveld en samenleving voor hun coöperatieve bijdrage aan het onderzoek.